

Zeszyty Naukowe
Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu
Nr 5(37)/2013

Marta Wincewicz-Bosy
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Australijskie wyścigi koni pełnej krwi angielskiej jako element systemu regionalnego i globalnego

Streszczenie: Australijskie wyścigi konne to jeden największych systemów wyścigowych na świecie, obok USA i Japonii. Szczególne znaczenie dla ich funkcjonowania ma odpowiednia organizacja podmiotów i instytucji krajowych oraz regionalnych, których efektywna współpraca wpływa nie tylko na osiągane wyniki zootechniczne i gospodarcze w wymiarze kontynentalnym, ale także przyczynia się do utrzymywania wysokiej pozycji na arenie światowej. Celem artykułu jest przedstawienie systemu wyścigów konnych, tworzonych przez jego uczestników na terytorium Australii, oraz pozycji australijskich wyścigów w gospodarce światowej.

Słowa kluczowe: wyścigi konne, biznes koński, IFHA, sieć podmiotów wyścigów konnych

Wstęp

Pierwsze konie przybyły do Botany Bay w 1788 r. Ich głównym przeznaczeniem było realizowanie zadań transportowych – zarówno przemieszczanie ludzi, jak i dostarczanie ładunków. Wykorzystywane w rolnictwie, budownictwie czy jako element systemu bezpieczeństwa współtworzyły wraz z ludźmi system gospodarczy i społeczny. Konie do pracy na przełomie XVIII i XIX w. sprowadzono do Australii z południowej Afryki, Anglii i krajów arabskich. Wśród nich było wiele osobników o ciekawych rodowodach, które stały się czynnikiem warunkującym obecny charakter systemu hodowlanego tego kontynentu. Ważnym wydarzeniem hodowlanym i biznesowym była pierwsza aukcja koni rasowych zorganizowana w 1805 r.

Historia australijskich wyścigów konnych sięga 1810 r. W październiku tego roku w Hyde Park, niedaleko Sydney, w związku z otwarciem nowego terenu handlowego odbyły się pierwsze oficjalne wyścigi, zorganizowane przez gubernatora L. MacQuarie'a (1762-1824). Do dziś specyficzny stosunek społeczeństwa australijskiego do koni przekłada się na wyniki gospodarcze oraz system organizacji, instytucji i podmiotów, które tworzą jedną z najefektywniej funkcjonujących sieci gospodarczych w ramach biznesu końskiego na świecie. Szczególne miejsce w tym systemie zajmują wyścigi konne. Przykładem jednego z najbardziej znanych na świecie jest Melbourne Cup rozgrywany od 1861 r., który jest nie tylko wydarzeniem sportowym, hodowlanym, ale również świętem narodowym (dniem wolnym od pracy).

Wyścigi konne, zgodnie z ich pierwotną ideą, stanowią próbę dzielności koni. Jej celem jest wybór najlepszych osobników danej rasy do ulepszania materiału genetycznego – wyselekcjonowania najlepszych koni¹. Swą popularność zawdzięczają jednak przede wszystkim stosunkowi emocjonalnemu, którego szczególnym elementem są zakłady. Współczesne wyścigi tworzą warunki do funkcjonowania wielu podmiotów gospodarczych w obszarach hodowli, produkcji, usług i przepływów informacji, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Szczególną rolę w kreowaniu sieci powiązań między uczestnikami tego systemu gospodarczego pełnią organizacje międzynarodowe i krajowe, które sprzyjają internacjonalizacji i globalizacji różnych rodzajów wyścigów konnych oraz działalności z nimi związanych.

Celem artykułu jest przedstawienie systemu wyścigów konnych, tworzonego przez jego uczestników na terytorium Australii, oraz pozycji australijskich wyścigów w gospodarce światowej.

1. Sieci podmiotów wyścigów konnych

Podstawową funkcją wyścigów konnych jest wybór spośród koni danej rasy najlepszych osobników do ulepszania materiału genetycznego. Do najbardziej pożądanych cech zaliczane są: siła, wytrzymałość i odporność, zdrowie oraz – w przypadku koni wyścigowych pełnej krwi angielskiej – szybkość. W zależności od warunków i rodzaju gonitw obowiązują różne systemy zasad i standardów technicznych przy opracowaniu Programów wyścigowych². Dlatego ważnym elementem kształtowania globalnego systemu wyścigowego są organizacje międzynarodowe, których zadania związane są z kreowaniem warunków rozwojowych

¹ W. Pruski, J. Grabowski, S. Schuch, *Hodowla koni*, Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 2006, s. 478.

² Jest to dokument zawierający warunki i zasady przeprowadzania poszczególnych gonitw wraz z informacjami dotyczącymi koni, jeźdźców, trenerów i stajni wyścigowych.

i popularyzacją wyścigów konnych oraz ich standaryzacją. Jako forma współpracy wielostronnej mają one duże znaczenie w rozwoju współpracy międzynarodowej i kształtowaniu właściwych relacji pomiędzy podmiotami gospodarki światowej, zwłaszcza podmiotami tworzącymi globalny system wyścigów konnych w galopie.

Poza organizacjami międzynarodowymi istotną rolę w tworzeniu systemu regulacji wyścigów konnych odgrywają państwa oraz instytucje i organizacje państwowe. Organizacja systemów wyścigów konnych w poszczególnych krajach jest pochodną przyjętego ustawodawstwa w obszarze zadań państwa i jednostek mu podległych, w dziedzinach związanych przede wszystkim z organizacją hodowli i rozrodem zwierząt gospodarskich, a także zachowaniem bioróżnorodności i dobrostanem zwierząt, jak również ze zrównoważonym rozwojem. Za realizację zadań związanych z nadzorem państwa nad systemem wyścigów konnych odpowiada minister do spraw rolnictwa lub jego odpowiednik. W celu bieżącej koordynacji i kontroli funkcjonowania jednostek związanych z organizacją i realizacją zadań w obszarze wyścigów konnych powołuje się jednostki krajowe. Państwo wpływa na system wyścigów konnych także poprzez współpracę z instytucjami i organizacjami krajowymi. Ważną rolę odgrywa współpraca prowadząca do tworzenia polityki wsparcia i rozwoju nie tylko wyścigów, ale i innych działalności, np. hodowlanej i edukacyjnej.

Szczególnym obszarem regulacji państwowych jest system zakładów. Są one nie tylko elementem rozrywki towarzyszącej wyścigom konnym, ale generują też znaczące przychody do budżetu państwa lub budżetów władz lokalnych. Najczęściej mają postać zakładów wzajemnych – totalizatora lub zakładów bukmacherskich. Prowadzenie tego typu działalności podlega koncesjonowaniu, którego celem jest zapewnienie odpowiedniej kontroli i przeciwdziałanie przestępczości. Poza opłatami koncesyjnymi i opodatkowaniem prowadzenia samej działalności opodatkowaniu podlegają także wartości zakładów – suma wpłaconych stawek oraz wygrane. Rozwój systemu transmisji danych sprawił, że grający mają możliwość uczestnictwa w grach liczbowych nie tylko w punktach naziemnych, ale także poprzez systemy telefoniczne i internetowe.

Podstawowym podmiotem tworzącym system wyścigów konnych są tory wyścigowe³. Są to tereny zielone, najczęściej zlokalizowane w dużych miastach lub na ich obrzeżach, wyposażone w infrastrukturę i tereny do prowadzenia działalności podstawowej – wyścigów konnych oraz wielu przedsięwzięć towarzyszących. Podmioty zarządzające torami wyścigowymi najczęściej zobowiązane są do prowadzenia działalności kulturalno-sportowej, rekreacyjnej i rehabilitacyjnej, w tym organizowania wyścigów konnych, prowadzenia stacjonarnego tre-

³ M. Wincewicz-Bosy, *Sieci podmiotów gospodarczych w biznesie końskim*, Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2012, s. 174-179.

ningu dla koni i organizowania imprez o charakterze sportowym. Do działalności podstawowej zalicza się także organizowanie i prowadzenie działalności rekreacyjnej i aktywnego wypoczynku. Hipodromy prowadzą też działalność uboczną, polegającą na organizowaniu wystaw i aukcji, stacjonarnych zajęć dla dzieci i młodzieży oraz grup zorganizowanych, imprez o charakterze festynów w trakcie imprez sportowych i wyścigowych oraz imprez masowych i zamkniętych (np. firmowych). Do tego typu działalności trzeba też zaliczyć prowadzenie działalności usługowej, w szczególności: wynajmowanie sprzętu mechanicznego, dzierżawienie pomieszczeń i wykorzystywanie posiadanych składników majątkowych na inną działalność usługową, niekolidującą z działalnością podstawową. Poza sferą hippiczną rozwijana jest działalność gastronomiczna i rozrywkowa oraz współpraca z jednostkami edukacyjnymi i naukowo-badawczymi. Dlatego warunkiem koniecznym efektywnego funkcjonowania torów wyścigowych jest współpraca z licznymi kooperantami.

Ze względu na specyfikę działalności w obszarze chowu koni niezbędne jest stworzenie odpowiednich relacji z dostawcami, zapewniającymi prawidłowe funkcjonowanie toru wyścigowego. Po stronie podmiotów, z którymi tory wyścigowe podejmują współpracę, należy wymienić: organizatorów zakładów i mass media, wśród których coraz większą popularnością cieszą się media elektroniczne, zapewniające bieżący i tani dostęp do informacji. Ważnym elementem tego systemu – ze względu na regulacje międzynarodowe – są laboratoria antydopingowe. Przeprowadzanie prób na doping jest obowiązkiem każdego organizatora wyścigów zarejestrowanych w systemie międzynarodowym. Z uwagi na dużą liczbę widzów wyścigi mają charakter masowy, dlatego wymagają zabezpieczenia zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa. Powoduje to konieczność prowadzenia współpracy ze służbami medycznymi, ochroniarskimi (mienia i ludzi), porządkowymi, a także strażą pożarną, miejską oraz policją.

Do podstawowych dóbr niezbędnych do właściwej realizacji przedsięwzięć wyścigowych należy zaliczyć: podłoża, pasze, wyściółki, elementy małej architektury, software, hardware, maszyny i narzędzia gospodarskie, komponenty do utrzymania terenów zielonych, materiały do napraw bieżących. Szczególną rolę pełnią tu dostawcy pasz oraz materiału wyściółkowego. Biorąc pod uwagę sezonowość ich występowania, konieczne jest zawieranie kontraktów z odległymi terminami dostaw. Choć wiele stajni posiada własne powierzchnie magazynowe, niewiele z nich ma zapasy na cały sezon (do następnych żniw). Zapotrzebowanie na pasze i różnego rodzaju wyściółki jest zmienne w czasie i wymaga stałych kontaktów z licznymi dostawcami, zwłaszcza że zabezpieczenie odpowiednich boksów, pasz i wyściółek jest obowiązkiem organizatora wyścigów.

Szczególne znaczenie mają dostawcy osprzętu jeździeckiego wyścigowego. Odbiega on zdecydowanie od klasycznego wyposażenia jeźdźca i najczęściej jest wykonywany na indywidualne zamówienie. Osobną grupą dostawców są produ-

cenci ubioru dla ludzi. Na rynku istnieje wiele międzynarodowych marek odzieży, które tworzą specjalne linie ubiorów dla osób związanych z końmi. Dla jeźdźców szczególne znaczenie ma przynależność do klubów, które w porozumieniu z lokalnymi producentami odzieży kreują własne linie w kolorach klubowych. Posiadanie takiego ubioru jest elementem prestiżu. Również w przypadku „ubiorów” dla koni można dokonać zakupów w sklepach jeździeckich, które oferują wszelkiego typu dobra potrzebne w biznesie końskim. Można je, podobnie jak ubiór dla jeźdźca, zindywidualizować, składając zamówienie u lokalnego producenta.

Wśród usług niezbędnych do sprawnej i efektywnej działalności torów wyścigowych wymienia się usługi: administracyjne i informatyczne, finansowe i ubezpieczeniowe, drukarskie, weterynaryjne, kowalskie, sędziowskie, rymarskie, transportowe, gastronomiczne, hotelarskie, kulturalno-rozrywkowe, pralnicze, remontowe, krawieckie oraz wywozu nieczystości.

Angażowanie w funkcjonowanie wyścigów konnych wielu różnych podmiotów gospodarczych sprawia, że rozwój wyścigów w pozytywny sposób przekłada się na rozwój całego systemu kooperacyjnego. Znajduje to nie tylko odzwierciedlenie w krajowych statystykach gospodarczych, związanych z wielkością i intensywnością generowanych przez nie przepływów, ale także we wzroście stopnia internacjonalizacji wszystkich uczestników tego systemu.

2. Regulatorzy wyścigów konnych w Australii

Australijskie wyścigi konne to jeden z najbardziej rozwiniętych systemów wyścigowych na świecie, obok USA i Japonii. Tworzą go przede wszystkim wyścigi w galopie koni pełnej krwi angielskiej (płaskie i przeszkodowe), wyścigi koni w kłusie (kłusaki i inochodźce) oraz wyścigi koni arabskich. Głównym regulatorem tego systemu jest Minister Rolnictwa, Rybołówstwa i Leśnictwa (Federal Department of Agriculture, Fisheries and Forestry – DAFF). Sprawuje on swą funkcję poprzez system regulacji ustawowych oraz przy pomocy różnego typu wyspecjalizowanych instytucji i organizacji.

Aktywną rolę państwa i rządu w kreowaniu warunków funkcjonowania oraz tworzenia polityki rozwoju biznesu końskiego, a w szczególności wyścigów konnych, wzmacnia utworzony przy DAFF Komitet Konsultacyjny Biznesu Końskiego (Horse Industry Consultative Committee – IHCC). W skład IHCC wchodzi podmioty reprezentujące różne obszary australijskiego biznesu końskiego, m.in.: Australijska Rada Biznesu Końskiego (Australian Horse Industry Council – AHIC), Australijska Rada Wyścigowa (Australian Racing Board – ARB), Australijska Organizacja Wyścigów Konnych w Kłusie (Harness Racing Australia Inc. – HRA), Australijska Organizacja Weterynaryjna (Australian Veterinary Association), Australijska Organizacja Jeździecka (Equestrian Australia), Austra-

lijskie Stowarzyszenie Hodowców Koni Pełnej Krwi Angielskiej (Thoroughbred Breeders Australia), Nowozelandzkie Stowarzyszenie Koni Rasowych (New Zealand Bloodstock Pty. Ltd.), Międzynarodowy Transport Koni Wyścigowych (International Racehorse Transport Pty. Ltd.), Crispin Bennett – Międzynarodowy Transport Koni (Crispin Bennett International Horse Transport Pty. Ltd.), Werribee – Międzynarodowe Centrum Koni (Werribee International Horse Centre). Poza funkcją konsultacyjną i reprezentowaniem interesów przedstawicieli środowisk tworzących system biznesu końskiego szczególnym obszarem aktywności IHCC są działania na rzecz bezpieczeństwa biologicznego i dobrostanu zwierząt oraz tworzenia warunków do rozwoju handlu końmi, a także promocji australijskich koni na świecie.

Nad całością systemu biznesu końskiego w Australii pieczę sprawuje Australijska Rada Biznesu Końskiego (Australian Horse Industry Council – AHIC)⁴. Reprezentuje ona interesy wszystkich osób i podmiotów oraz koni będących uczestnikami australijskiego systemu biznesu końskiego. Do podstawowych obszarów jej działalności można zaliczyć: dbanie o dobro i zdrowie koni, regulacje systemu kwarantanny i współuczestnictwo instytucji państwowych w sytuacjach nagłych zachorowań, promocję biznesu końskiego i podmiotów go tworzących, prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej związanej z biznesem końskim (zwłaszcza badań nad rozwojem koni, programami zdrowotnymi), dbanie o dobro jeźdźców i powożących, stworzenie systemu wsparcia dla hodowców i właścicieli koni, trzymanie pieczy nad odpowiedzialnym gospodarowaniem terenami zielonymi, współtworzenie i monitorowanie systemu legislacyjnego i administracyjnego związanego z biznesem końskim (w tym regulacji podatkowych), tworzenie i zarządzanie właściwymi bazami danych oraz wymianą informacji pomiędzy uczestnikami systemu biznesu końskiego. Swoją działalność Rada prowadzi przy współpracy i w porozumieniu z Regionalnymi Radami Biznesu Końskiego (State Horse Councils), będącymi jej odpowiednikami w ramach poszczególnych terytoriów i reprezentującymi interesy środowiska w stosunku do władz terytorialnych. Jednym z efektów działalności AHIC jest stworzenie bazy danych koni i ich właścicieli (Horse Emergency Contact Database – HECD), która odgrywa szczególną rolę w sytuacjach nagłych, związanych zwłaszcza z zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia. Rada współpracuje stale z Ministerstwem Rolnictwa, Rybołówstwa i Leśnictwa (DAFF) oraz Australijską Organizacją Zdrowia Zwierząt (Animal Health Australia – AHA).

W strukturze australijskiego biznesu końskiego szczególne miejsce zajmują współpracujące z AHIC: Korporacja Badań i Rozwoju Obszarów Wiejskich (Rural Industries Research & Development Corporation), Australijska Organizacja

⁴ <http://www.horsecouncil.org.au/ahic/index.cfm/about-us/> [25.04.2013].

Zdrowia Zwierząt (Animal Health Australia) i Australijska Inspekcja ds. Kwarantanny (Australian Quarantine Inspection Service).

Korporacja Badań i Rozwoju Obszarów Wiejskich (Rural Industries Research & Development Corporation – RIRDC) jest organem ustanowionym przez rząd australijski na podstawie ustawy o badaniach i rozwoju w obszarze branż podstawowych i energii⁵. Miała ona stworzyć system inwestycji publicznych w obszarze badań i rozwoju szeroko rozumianego rolnictwa. Inwestycje realizowane przez RIRDC mają na celu zwiększenie produktywności i rentowności działalności rolniczej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Szczególnym obszarem troski jest system relacji społecznych kreowany w ramach działalności rolniczych. Dlatego też korporacja dba o rozwój wiedzy, która wspiera zrównoważone, wydajne i opłacalne technologie oraz przyczynia się do lepszego rozumienia zagadnień dotyczących funkcjonowania i rozwoju rolnictwa. Korporacja jest jednym z głównych podmiotów finansujących badania naukowe związane z wyścigami konnymi.

Szczególną funkcję w utrzymaniu bezpieczeństwa zdrowia zwierząt sprawuje Australijska Inspekcja ds. Kwarantanny (Australian Quarantine and Inspection Service – AQIS)⁶. Pełni ona rolę pierwszej linii obrony przed zagrożeniami zewnętrznymi przybywającymi do Australii wraz ze zwierzętami i produktami zwierzęcymi. Do jej zadań należy m.in. kontrola i egzekucja systemu regulacji importowych w stosunku do 20 tys. organizmów i produktów, która realizowana jest zarówno przez sieć jednostek kwarantanny, jak i system baz danych ICON (Import Conditions Databases)⁷. Bazy te są ważnym elementem identyfikacji potencjalnych źródeł zagrożeń oraz stanowią istotne źródło informacji wykorzystywanych m.in. przez AHA.

Australijska Organizacja Zdrowia Zwierząt (Animal Health Australia – AHA) funkcjonuje pod hasłem wspólnego działania na rzecz zdrowia zwierząt, gdyż towarzyszą one Australijczykom niemal we wszystkich sferach życia. Szczególnymi obszarami współdziałania ludzi i zwierząt są: rolnictwo (w tym agrobiznes), sport, turystyka i rekreacja. Zwierzęta współtworzą też znaczącą część systemu gospodarczego, generując rocznie wartość ponad 19 mld dolarów w ramach działalności krajowej i 32 mld dolarów w sferze handlu zagranicznego. AHA odpowiada za funkcjonowanie i rozwój Krajowego Systemu Zdrowia Zwierząt, w ramach którego powstaje wiele projektów, programów oraz aktywności badawczo-rozwojowej i prewencyjnej, angażujących podmioty administracyjne, rządowe, społeczne, edukacyjne i badawczo-naukowe, a także gospodarcze.

⁵ Primary Industries and Energy Research and Development Act 1989 (PIERD Act).

⁶ <http://transition.accc.gov.au/content/index.phtml/itemId/829977/> [28.04.2013].

⁷ www.aqis.gov.au [2.05.2013].

Wśród celów AHA szczególne miejsce zajmuje dążenie do:

- zachowania wolności terytorium kraju od egzotycznych i nieznanych chorób zakaźnych oraz organizmów (szkodników) wpływających niekorzystnie na zdrowie zwierząt i ludzi,
- zapewnienia systemu odpowiedniego reagowania na zagrożenia związane z chorobami zwierząt,
- kontroli i rozwoju systemu dostępu zwierząt oraz produktów zwierzęcych, do rynku wewnętrznego,
- humanitarnego wykorzystywania zwierząt,
- zapewnienia pomocy w zakresie ochrony gatunków rzadkich i zagrożonych.

W przypadku biznesu końskiego AHA sprawuje kontrolę nad działalnością takich organizacji, jak: Australijska Rada Wyścigowa (Australian Racing Board), Australijska Organizacja Wyścigów Konnych w Kłusie (Harness Racing Australia Inc.), Australijska Organizacja Wyścigowa Koni Arabskich (NARA Limited – Arabian Horse Racing in Australia). Są to największe organizacje wyścigowe, które sprawują pieczę nad poszczególnymi rodzajami wyścigów konnych.

3. Instytucjonalni uczestnicy australijskich wyścigów konnych w galopie

Od początku swej obecności w Australii konie były ważnym czynnikiem rozwoju gospodarczego całego kontynentu. Miały znaczący udział w tworzeniu infrastruktury, systemu komunikacyjnego, wspomagały rozwój rolnictwa i hodowli, a także były ważnym elementem życia społecznego. Ze względu na specyficzną pozycję konia w społeczeństwie na terytorium Australii powstało wiele organizacji, których działalność jest z nimi powiązana. Wśród nich szczególne miejsce zajmują podmioty związane z systemem wyścigów konnych. Jednym z największych tego typu podmiotów jest Australijska Rada Wyścigowa (Australian Racing Board – ARB)⁸, która jest organizacją wyścigową, sprawującą pieczę nad wyścigami koni pełnej krwi angielskiej. Została utworzona w 1998 r.⁹ z inicjatywy Australijskiej Konferencji Głównych Klubów Wyścigowych (Australian Conference of Principal Racing Clubs – ACPC) i Krajowego Biura Australijskich Wyścigów (National Office of Australian Racing – NOAR). Jej celem jest rozwój, wspieranie i promowanie wyścigów konnych w Australii oraz dążenie do ich internacjonalizacji. Ważnym elementem aktywności organizacji jest tworzenie strategii dla wyścigów konnych i piecza nad jej realizacją. ARB (ARBL) jest jedynym pod-

⁸ www.australianracingboard.com.au [2.05.2013].

⁹ W 2003 r. została przekształcona w spółkę prawa australijskiego, pozostając nadal podmiotem non-profit, Australian Racing Board Ltd. (ARBL).

miotem uprawnionym do ustalania i dokonywania zmian w standardach wyścigów konnych koni pełnej krwi angielskiej rozgrywanych na terytorium Australii. Poszczególne stanowe i terytorialne władze wyścigowe mogą jedynie ustanawiać specyficzne, lokalne warunki wyścigowe, o ile nie będą one sprzeczne z zasadami ustanowionymi przez ARB. W sezonie 2011/2012 Australijska Rada Wyścigowa sprawowała pieczę nad 358 torami wyścigów konnych, na których rozegrano 19 168 gonitw, reprezentujących 381 kluby wyścigowe. W wyścigach tych wzięło udział 30 757 koni, które startowały łącznie 189 415 razy (tabela 1).

Tabela 1. Liczba klubów, torów wyścigowych, koni i rozegranych wyścigów w sezonach 2005-2012 w ramach ARB

Sezon	Kluby	Tory wyścigowe	Konie uczestniczące w wyścigach	Rozegrane gonitwy	Starty koni
2005/2006	379	355	31 248	19 963	195 720
2006/2007	397	374	31 419	19 545	194 006
2007/2008	339	330	29 972	17 211	173 541
2008/2009	390	367	31 659	19 438	193 249
2009/2010	374	360	31 773	19 376	194 736
2010/2011	374	353	31 181	18 888	190 258
2011/2012	381	358	30 757	19 168	189 415

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin Fact Book*, ARB, 2005-2012.

Głównymi podmiotami członkowskimi ARB jest sześć organizacji stanowych i dwie organizacje reprezentujące Terytorium Północne i Australijskie Terytorium Stołeczne. Tę grupę podmiotów tworzą: Racing New South Wales, Racing Victoria Limited, Racing Queensland Limited, Racing & Wagering Western Australia, Thoroughbred Racing South Australian Limited, Thoroughbred Racing Northern Territory, Tasracing (Tasmania), Canberra Racing Clun Inc. Do zadań organizacji stanowych i terytorialnych należy pełnienie funkcji nadzorczych, kontrolnych i standaryzacyjnych związanych z wyścigami folblutów na poszczególnych podległych obszarach. Wśród zadań szczegółowych realizowanych przez nie są: rejestrowanie i nadzorowanie klubów wyścigowych, jak również ustalanie warunków i przyznawanie licencji dla trenerów i jeźdźców (tabela 2) oraz punktów zakładów wzajemnych i bukmacherskich, a także nadzór nad wszystkimi uczestnikami systemu wyścigów konnych. Do ich zadań należy także: ustalanie handicapów, prowadzenie działalności marketingowej, administrowanie funduszami związanymi z wyścigami, powoływanie i kontrola sędziów oraz innych osób oficjalnych i obsługi technicznej.

W 1842 r. utworzono Australian Jockey Club – oficjalną organizację, której celem jest organizowanie, promowanie, standaryzowanie i reprezentowanie au-

Tabela 2. Trenerzy i jeźdźcy

Sezon	Trenerzy	Dżokeje	Kandydaci dżokejscy	Amatorzy dżokejscy
2005/2006	5 056	627	227	90
2006/2007	5 463	718	235	101
2007/2008	4 782	733	236	96
2008/2009	4 657	629	274	109
2009/2010	4 554	638	259	107
2010/2011	3 910	600	268	122
2011/2012	4 027	585	287	117

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...*

stralijskich wyścigów konnych. Jest ona jednym z najbardziej znanych i opinio-twórczych podmiotów w australijskim systemie wyścigów konnych. Poza nim do najbardziej znaczących australijskich klubów wyścigowych należą: Victoria Racing Club, Melbourne Racing Club, Moonee Valley Race Club, Australian Truft Club, Brisbane Racing Club, South Australian Jockey Club, Western Australian Truf Club, Tasmanian Racing Club, Tasmanian Turf Club, Canberra Racing Club i Darwin Turf Club. Do zadań klubów wyścigowych należy głównie: organizowanie wyścigów, promocja klubu i wyścigów oraz organizowanych przedsięwzięć, opieka nad członkami klubu i dbanie o ich rozwój, zarządzanie zakładami oraz produktami i usługami związanymi z nimi, zarządzanie bieżącą działalnością klubów (w tym finansami), tworzenie strategii i programów rozwojowych dla klubu i działalności z nim związanych, planowanie wyścigów, ustalanie i tworzenie programów wyścigowych, współpraca ze sponsorami, dbanie o powierzone tereny i mienie, a także współpraca z właścicielami hipodromów (torów wyścigowych).

Za swoją działalność kluby wyścigowe odpowiadają przed stanowymi i terytorialnymi organizacjami mającymi najczęściej postać stowarzyszeń. Wśród zadań stowarzyszeń wyścigowych, do których należą poszczególne kluby wyścigowe, jest:

- zapewnienie wspólnej reprezentacji klubów wyścigowych z danego obszaru na forum ARB i w stosunku do innych podmiotów reprezentujących władze stanowe i terytorialne,
- promowanie działalności wyścigowej na danym obszarze,
- dbanie o uczestników systemu wyścigowego, w szczególności o członków klubów, właścicieli koni, widzów i graczy,
- tworzenie warunków rozwoju,
- rozwijanie współpracy między wszystkimi podmiotami biznesu końskiego, zwłaszcza uczestnikami sieci podmiotów gospodarczych wyścigów konnych,
- utrzymanie i rozwijanie obiektów wyścigowych i treningowych,

– dbanie o odpowiedni poziom obsługi klienta i satysfakcję z uczestnictwa w organizowanych przedsięwzięciach.

Duże znaczenie dla rozwoju systemu wyścigów ma aktywne uczestnictwo w nim organizacji narodowych związanych z biznesem końskim. Szczególnie ważna jest współpraca i tworzenie wspólnych inicjatyw przez: Thoroughbred Breeders Australia, Aushorse Limited, Australian Thoroughbred Racehorse Owners Council, Australian Trainers Association, Australian Jockeys Association, Australian Bookmakers Association, Equine Veterinary Association, Federation of Bloodstock Agents Australia Limited. Podmioty te reprezentują środowiska związane z wyścigami konnymi: od hodowców, przez właścicieli torów wyścigów konnych, trenerów, jeźdźców, instytucje zakładów wzajemnych i bukmacherskich, weterynarzy, po przedstawicieli stowarzyszeń koni poszczególnych ras. Ich głównym zadaniem jest dbanie o rozwój biznesu końskiego oraz rozwijanie systemu wyścigów konnych. Podejmują one wspólne działania marketingowe i standaryzacyjne, tworząc wspólną reprezentację interesów środowiska w stosunku do władz stanowych, terytorialnych, krajowych i międzynarodowych.

4. Australijska hodowla i handel końmi pełnej krwi angielskiej

Wyścigi konne to przede wszystkim próba dzielności koni stanowiąca formę selekcji hodowlanej. Zwycięzcy gonitw (najbardziej utytułowane osobniki) wykorzystywani są do dalszej hodowli, do utrzymania i doskonalenia rasy, dzięki którym uzyskuje się postęp hodowlany. Pozostałe konie wykorzystuje się do hodowli koni półkrwi lub do sportu (w przypadku najlepszych osobników), konie o poprawnym pokroju i przeciętnej karierze wyścigowej trafiają do działalności rekreacyjnej, a sztuki o słabym pokroju i karierze wyścigowej przeznaczane są do innych typów użytkowania (w tym rzeźnego).

Historia wyścigów związana jest przede wszystkim z rasą koni pełnej krwi angielskiej, ukształtowaną na przełomie XVII i XVIII w. Rasa ta powstała w wyniku długookresowego krzyżowania koni różnych ras oraz restrykcyjnej selekcji¹⁰, której podstawą było łączenie najlepszego z najlepszym¹¹. „Zdaniem angielskich hodowców koni wyścigowych gonitwy są najbliższe naturze tego gatunku

¹⁰ Na przestrzeni ok. 200 lat, w wyniku prób selekcyjnych zaczęło dominować potomstwo trzech ogierów i ok. 100 klaczy królewskich (*royal mares*). Ogierami, które uznaje się za twórców rasy (w dużym uproszczeniu), są: Darley Arabian – arab z Nedżedu, Godolphin Arabian – inaczej Godolphin Barb z Maroka, Byerlry Turk – pochodzenia tureckiego (zdobyty przez Polaków pod Wiedniem w 1683 r.). R. Krzyżanowski, *Konie pełnej krwi angielskiej*, „Koński Targ” 2004, nr 9, s. 27-29.

¹¹ J. Fedorski, *Kształtowanie się rasy pełnej krwi*, „Koński Targ” 2006, nr 6, s. 34-36.

zwierząt i stały się jednocześnie najbardziej obiektywną metodą ich oceny dalszej przydatności do hodowli¹². Współczesna hodowla koni pełnej krwi angielskiej wymaga przestrzegania bardzo rygorystycznych standardów narzucanych przez Międzynarodową Federację Władz Wyścigowych (IFHA) i stanowi w pełni globalny system. Na globalizację wyścigów konnych wpływa prowadzenie ksiąg stadnych, stanowiących zestandaryzowany i uregulowany system rejestracji międzynarodowej. Do ksiąg wpisywane są konie (ogierzy, klacze i źrebięta) spełniające standardy określone przez IFHA. Są one podstawą prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze sprzedażą, użyczaniem (dzierżawą) i hodowlą.

Tabela 3. Hodowla australijskich koni pełnej krwi angielskiej w sezonach wyścigowych 2005-2012

Sezon	Ogierzy		Klacz			Żrebięta
	ogółem	obce	ogółem	pokryte	pokryte obcymi ogierami	
2005/2006	939	59	31 289	27 170	5 274	18 599
2006/2007	879	64	31 585	26 860	5 527	18 758
2007/2008	859	32	31 057	24 584	3 098	18 480
2008/2009	888	44	30 101	26 608	4 874	16 525
2009/2010	863	45	28 903	24 586	4 240	17 553
2010/2011	794	42	26 540	23 891	4 063	15 893
2011/2012	765	38	24 633	22 275	4 114	15 540

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racine...; Australian Stud Book*, 2005-2012.

System hodowlany stanowi ogromną gałąź biznesu końskiego, w której zatrudnione są setki tysięcy ludzi. Dlatego też jest przedmiotem troski różnego typu instytucji i organizacji związanych z biznesem końskim. Szczególnie trudnym okresem dla działalności hodowlanej oraz całego systemu wyścigów konnych był sezon 2007/2008. Na kontynencie australijskim miała miejsce epidemia grypy (końskiej grypy), która jest chorobą wirusową silnie upośledzającą górne drogi oddechowe oraz mogącą powodować ronienie u klaczy. Pomimo przestrzegania przepisów weterynaryjnych choroba ta dotknęła znaczną część populacji australijskich koni. W obawie przed jej rozprzestrzenieniem zmniejszono liczbę kryć, zwłaszcza ogierami obcymi. W konsekwencji tej choroby nastąpiło zmniejszenie wielkości hodowli (tabela 3), które skutkowało zmniejszeniem w kolejnych latach (sezony 2008/2009) liczby młodych koni rozpoczynających karierę wyścigową (tabela 4).

Wyścigi zapewniają pokaźne wpływy do systemów narodowych w postaci podatków od: zatrudnionych, różnego typu zakładów, obrotów handlowych, przychodów torów wyścigowych i związanych z nimi podmiotów. Szczególnym

¹² J. Fedorski, *Wyścigi konne w Anglii i ich historia*, „Koński Targ” 2006, nr 10, s. 26-28.

Tabela 4. Liczba młodych koni rozpoczynających kariery wyścigowe

Sezon	Liczba koni	Liczba wyścigów	Wielkość nagród
2005/2006	18 599	19 963	364 681 731
2006/2007	18 758	19 545	375 512 579
2007/2008	18 480	17 211	355 043 530
2008/2009	16 522	19 438	421 095 273
2009/2010	17 553	19 376	427 245 771
2010/2011	15 893	18 888	428 339 959
2011/2012	15 540	19 168	435 385 165

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...*

obszarem działalności biznesowej jest handel końmi wyścigowymi, mający najczęściej postać aukcji (tabela 5). W sezonie 2011/2012 średnia cena płacona za źrebaka rasy pełnej krwi angielskiej w obrocie aukcyjnym¹³ wynosiła 5,5 tys. AUD. Za klacz hodowlaną płacono na aukcjach średnio 7 tys. AUD. Szczególnym przedmiotem pożądaną są konie roczne i dwuletnie, a więc konie rozpoczynające karierę wyścigową. Ich średnia cena w ramach sprzedaży aukcyjnej wynosiła 30 tys. AUD. Najbardziej znaną aukcją jest Inglis Australian Eastern Yearling¹⁴, odbywająca się każdego roku w kwietniu. W 2013 r. w ciągu trzech dni aukcyjnych (9-11 kwietnia) obroty na niej przekroczyły 90 mln AUD¹⁵.

Tabela 5. Rezultaty aukcji koni wyścigowych

Sezon	Źrebaki		Roczniki		Dwulatki		Klacje	
	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość
2005/2006	1124	23 979 100	4914	304 816 100	583	13 669 550	2162	75 435 500
2006/2007	1409	32 691 775	5319	367 328 109	606	13 727 600	2858	113 561 900
2007/2008	1223	31 352 000	4903	372 003 961	500	13 030 150	2118	107 720 775
2008/2009	981	14 643 750	4730	244 733 852	530	12 508 800	2068	51 549 659
2009/2010	1147	25 036 850	4831	256 088 752	499	11 919 700	2206	59 303 650
2010/2011	981	14 436 459	4646	246 880 314	382	10 483 650	1735	45 243 350
2011/2012	1127	17 686 200	3875	234 071 700	178	7 267 500	1581	48 567 800

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...*

O jakości posiadanych zasobów świadczą nie tylko wyniki uzyskiwane przez poszczególne osobniki w wyścigach, ale także udział koni pochodzących z danego kraju w obrocie międzynarodowym. Utrzymywanie się nadwyżki eksportu nad importem świadczy o wysokiej pozycji hodowli australijskich folblutów (tabela 5).

¹³ www.bloodhound.net.au [1.05.2013].

¹⁴ Jest to aukcja roczniaków.

¹⁵ <http://www.inglis.com.au/sales/info/2013+Australian+Easter+Yearling+Sale> [4.05.2013].

la 6) na arenie międzynarodowej. Dzieje się tak nawet pomimo redukcji sprzedaży wynikającej z globalnego kryzysu, która miała miejsce w sezonie 2010/2011, jak również pomimo spadku wielkości eksportu w sezonie 2007/2008, spowodowanego epidemią grypy, która była przyczyną zamknięcia granic Australii dla obrotu końmi ze względów epidemiologicznych.

Tabela 6. Eksport i import australijskich koni pełnej krwi angielskiej w sezonach 2005-2012

Sezon	Eksport	Import
2005/2006	1924	980
2006/2007	2410	1094
2007/2008	1079	904
2008/2009	2505	862
2009/2010	2004	722
2010/2011	1463	899
2011/2012	1322	784

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...; Australian Stud Book*, 2005-2012.

Głównymi nabywcami australijskich koni pełnej krwi angielskiej są: Hongkong, Makau, Malezja, Nowa Zelandia, Filipiny i Singapur (tabela 7). Natomiast aby wzbogacić pulę genetyczną, australijscy hodowcy poszukują na rynku międzynarodowym najlepszych osobników, co skutkuje odpowiednimi wielkościami importu. Jednak z roku na rok liczba koni sprowadzanych do Australii maleje. Jest to wynikiem wysokiego poziomu hodowli własnej i zmniejszonym zapotrzebowaniem na jakość dobrą, a zwiększonym na jakość wybitną sprowadzanych osobników. Głównymi źródłami importu są Nowa Zelandia (70%), USA (10%), Irlandia (7%) i Wielka Brytania (5%).

Tabela 7. Eksport australijskich koni pełnej krwi angielskiej do wybranych krajów w sezonach 2005-2012

Kraj	Sezon						
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Hongkong	131	129	119	160	151	127	128
Makau	115	86	56	68	120	98	57
Malezja	168	184	7	257	178	70	64
Nowa Zelandia	723	1011	191	967	821	402	471
Filipiny	108	184	153	147	20	119	99
Singapur	206	214	190	356	275	272	231
RPA	108	193	86	109	90	101	111

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...; Australian Stud Book*.

Zgodnie z analizami przeprowadzonymi przez RIRDC australijski sektor hodowli koni pełnej krwi angielskiej generuje corocznie przychody rzędu 7 bln AUD, przewyższając w ten sposób wyniki osiągnięte łącznie przez Francję, Wielką Brytanię i Irlandię¹⁶. Jest to jeden z najbardziej dochodowych obszarów australijskiego biznesu końskiego, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że populacja koni pełnej krwi angielskiej to niespełna 20% całej populacji koni australijskich. Według szacunków FAOSTAT wielkość całej populacji koni w Australii szacuje się na ok. 221 tys.¹⁷ osobników, co stanowi znaczący potencjał rozwojowy działalności związanych z końmi w Australii. Im bardziej rozwinięta sieć podmiotów tworzących biznes koński, zwłaszcza w obszarze działalności związanej ze wsparciem dla podmiotów posiadających konie, tym większe zainteresowanie ze strony potencjalnych właścicieli (tabela 8).

Tabela 8. Liczba właścicieli koni w sezonach wyścigowych 2005-2012

Sezon	Liczba właścicieli koni posiadających					
	1 konia	2 konie	3 konie	4-6 koni	7-9 koni	> 10 koni
2005/2006	5 180	3 727	1 120	1 989	943	659
2006/2007	5 466	3 736	1 136	2 017	973	660
2007/2008	5 291	3 547	1 130	1 902	1 017	683
2008/2009	5 720	3 665	1 107	2 056	990	696
2009/2010	5 241	3 391	1 056	1 919	1 044	659
2010/2011	5 043	3 069	1 017	1 934	1 094	814
2011/2012	5 070	2 952	1 020	1 908	1 084	838

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...*

Mimo kryzysu gospodarczego i tendencji spadkowej liczba podmiotów posiadających konie nadal jest znacząca. Odnosi się to zwłaszcza do posiadaczy ponad 7 koni, co najczęściej związane jest z koniecznością prowadzenia własnej działalności gospodarczej w postaci gospodarstwa końskiego (stadniny). Na utrzymanie wysokiej liczby posiadaczy koni wpływają także formy własności koni, które są usankcjonowane prawnie. Do podstawowych typów własności koni wyścigowych na terytorium Australii zalicza się: własność indywidualną konia lub koni, współwłasność (własność partnerska) konia, własność koni przez kluby wyścigowe, syndykaty oraz leasing. W ostatnich latach szczególną popularność zyskała własność na zasadach syndykatu. Polega ona na posiadaniu koni przez grupę osób, która wspólnie ponosi koszty ich utrzymania, posiada uprawnienia członkowskie w określonym klubie wyścigowym, wspólnie podejmuje decyzje

¹⁶ J. Duckworth, *Australian – the world's greatest horse-loving nation?*, www.equiculture.com.au [20.04.2013].

¹⁷ *World horse population estimated at 58 milion*, www.horsetalk.co.nz/archives [15.04.2013].

dotyczące treningu i udziału w wyścigach oraz dzieli się ewentualnymi wygrany-
mi. W sezonie 2011/2012 liczba osób posiadających konie na zasadzie syndykatu
wynosiła 93 140, z czego 31 845 miały udziały w więcej niż jednym syndykacie¹⁸.
Należy też zwrócić uwagę, że im większe wygrane są do zrealizowania przez
konie i ich właścicieli, tym większe jest zainteresowanie posiadaniem koni lub
udziałów w ich własności.

5. Finansowy aspekt wyścigów konnych

Szczególnym obszarem regulacji państwowych jest system zakładów. Są one
nie tylko elementem rozrywki towarzyszącej wyścigom konnym, ale generują
znaczące przychody do budżetu państwa lub budżetów władz lokalnych. Naj-
częściej mają postać zakładów wzajemnych – totalizatora lub zakładów bukma-
cherskich. Prowadzenie tego typu działalności podlega koncesjonowaniu, którego
celem jest zapewnienie odpowiedniej kontroli i przeciwdziałanie przestępczości.
Poza opłatami koncesyjnymi i opodatkowaniem prowadzenia samej działalności
opodatkowaniu podlegają także wartości zakładów – suma wpłaconych stawek
oraz wygrane (tabela 9).

Tabela 9. Statystyka finansowa wyścigów konnych [w AUD]

Sezon	Wyplacone nagrody	Wyplaty motywacyjne	Opłaty wniesione przez właścicieli koni	Przychody właścicieli koni
2005/2006	364 582 162	19 378 075	25 645 266	440 371 276
2006/2007	375 512 579	18 183 678	24 119 220	452 448 637
2007/2008	355 043 530	19 112 670	26 438 100	430 065 205
2008/2009	421 095 890	24 148 352	32 605 244	504 036 722
2009/2010	426 245 771	25 848 180	33 561 482	514 884 385
2010/2011	428 339 959	27 097 630	28 803 884	517 769 135
2011/2012	435 385 165	27 653 332	29 916 969	531 817 723

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...*

Najbardziej popularną formą zakładów na terenie torów wyścigowych są za-
kłady wzajemne (tabela 10), realizowane na podstawie długoterminowej umowy
zawartej między właścicielem danego obiektu a podmiotem realizującym zakłady
(totalizatorem). W umowie tej ustalane są m.in. warunki współpracy oraz rozlo-
kowanie punktów przyjęć zakładów (kas), a także metody i środki transmisji
danych. Podstawą organizacji zakładów w danym dniu wyścigowym jest Program
wyścigowy. Na podstawie zawartych zakładów w zależności od liczby osób bio-

¹⁸ *Registration of Racehorse. Fact Book*, ARB, Flemington Vic, 2012.

Tabela 10. Udział totalizatora w wyścigach konnych w galopie

Sezon	Liczba dni wyścigowych		Liczba gonitw		Liczba startów	
	zt	bt	zt	bt	zt	bt
2005/2006	2 084	668	16 340	3 623	167 975	27 745
2006/2007	2 024	667	15 919	3 626	165 793	28 213
2007/2008	1 822	489	14 553	2 726	152 674	21 572
2008/2009	2 001	680	15 742	3 696	164 412	28 837
2009/2010	2 043	651	15 896	3 540	166 153	28 583
2010/2011	2 105	536	15 952	2 936	166 693	23 565
2011/2012	2 151	524	16 323	2 845	167 353	22 062

zt – z totalizatorem, bt – bez totalizatora.

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...*

Tabela 11. Obroty zakładów na wyścigach konnych (konie pełnej krwi angielskiej) w Australii w sezonach 1994/1995 – 2010/2011 (w mln AUD)

Sezon	Totalizator				Zakłady bukmacherskie			Zakłady ogólnie
	na hipo- dromie	w pkt detal.	telefon/ internet	ogólnie	bezpo- średnie	telefon/ internet	ogólnie	
1994/1995	799,0	6 377,0	–	7 176,0	1 359,0	303,0	1 662,0	8 838,0
1995/1996	764,0	6 496,0	–	7 269,0	1 192,0	383,0	1 575,0	8 835,0
1996/1997	697,0	6 533,0	–	7 230,0	1 045,0	366,0	1 411,0	8 641,0
1997/1998	617,0	6 659,0	–	7 276,0	997,0	406,0	1 403,0	8 679,0
1998/1999	575,0	6 667,0	–	7 242,0	1 008,0	427,0	1 435,0	8 677,0
1999/2000	612,0	6 897,0	–	7 509,0	1 070,0	397,0	1 467,0	8 976,0
2000/2001	572,0	6 490,0	1 079,0	8 141,0	881,0	518,0	1 399,0	9 540,0
2001/2002	560,0	6 235,0	1 026,1	7 821,1	1 217,0	625,0	1 842,0	9 663,1
2002/2003	601,3	5 964,0	1 524,0	8 089,3	1 045,5	1 389,3	2 434,8	10 524,1
2003/2004	591,6	6 167,2	1 602,9	8 408,2	999,4	1 742,7	2 742,2	11 150,4
2004/2005	589,2	6 396,8	1 722,4	8 764,0	953,0	1 983,6	2 936,6	11 700,6
2005/2006	584,5	6 386,0	1 754,0	8 792,8	852,2	2 029,3	2 881,6	11 674,4
2006/2007	703,2	6 610,7	1 948,0	9 342,3	771,3	2 736,3	3 507,6	12 849,9
2007/2008	704,5	6 234,4	2 015,4	9 051,4	640,6	2 950,7	3 591,3	12 642,7
2008/2009	848,5	6 601,7	2 279,0	9 896,7	702,2	3 834,3	4 536,5	14 433,2
2009/2010	994,9	6 143,9	2 352,2	10 072,3	609,8	3 709,4	4 319,1	14 391,5
2010/2011	918,4	5 586,9	2 470,3	10 214,5	572,3	3 600,9	4 173,2	14 387,8

Źródło: opracowanie na podstawie: *Australian Racin...*

jących w nich udział i wartości zakładów ustalana jest ogólna kwota zakładów, od której odejmuje się wartość dopłat przekazywanych do budżetu państwa i kwotę należną organizatorowi.

Zakłady realizowane poza terenem torów wyścigowych mają najczęściej postać zakładów bukmacherskich. Na podstawie prawdopodobieństwa sukcesu or-

ganizator tego typu zakładów ustala stosunek wypłat do wygranej. Przed zawarciem zakładu w punkcie przyjęć zakładów lub poprzez inne środki transmisji danych grający znają wielkość prawdopodobnych wypłat.

Rozwój systemu transmisji danych sprawił, że grający mogą uczestniczyć w grach liczbowych nie tylko w punktach naziemnych, ale także poprzez systemy telefoniczne i internetowe. W Australii w sezonie wyścigowym 1994/1995 został uruchomiony legalny system zakładów bukmacherskich przez telefon (tabela 11). Był to pierwszy krok na drodze zmian w zakresie technik przekazu informacji.

W 2000 r. totalizator (Totalizator Agency Board – TAB) wprowadził możliwość zawierania zakładów przez telefon i Internet. Wpłynęło to na wzrost obrotów realizowanych w ramach zakładów dotyczących wyścigów konnych¹⁹.

6. Pozycja australijskich wyścigów konnych w galopie w systemie globalnym

Współczesne wyścigi konne w galopie tworzą system o charakterze globalnym. Jeśli przyjąć, że globalizacja oznacza wyższy stopień umiędzynarodowienia polegający na traktowaniu świata jako jednego rynku, co związane jest ze wzrostem rozmiarów i intensywności powiązań między krajami świata, opartym na przepływach kapitału, technologii, towarów, usług i ludzi²⁰, to organizacje międzynarodowe stanowią istotny element systemu gospodarki światowej, wpływający na stopień globalizacji. Tworzą one warunki umożliwiające globalizację aktywności (przepływy towarów i usług) i podmiotów, obszarów gospodarczych i społecznych, zwłaszcza poprzez standaryzację przepływów i ich uwarunkowań oraz integrację członków.

Analiza poszczególnych obszarów biznesu końskiego wykazuje, że najwyższy stopień umiędzynarodowienia charakteryzuje wyścigi w galopie koni pełnej krwi angielskiej. W 1961 r. narodowe organizacje wyścigowe z USA, Francji, Wielkiej Brytanii i Irlandii podjęły decyzję o utworzeniu organizacji międzynarodowej, której celem jest organizowanie, standaryzowanie i koordynowanie działalności wyścigowej oraz podnoszenie jakości hodowli i wybór najlepszych koni tej rasy. Międzynarodowa Federacja Władz Wyścigowych (International Federation of Horseracing Authorities – IFHA) rozpoczęła działalność w 1993 r. i do dziś jest największą, choć nie jedyną, międzynarodową organizacją wyścigową o zasięgu globalnym. Wśród członków IFHA znajduje się 58 krajów o pełnym członkostwie oraz organizacje regionalne: Asian Racing Federation, Confederation Hippica del Caribe, Association of Racing Commissioners International (Ameryka Płn.), Or-

¹⁹ W tym przypadku koni pełnej krwi angielskiej.

²⁰ J. Rymarczyk, *Internacjonalizacja i globalizacja przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2004, s. 19.

ganization Sud Americana de L'Elevage de Pura Sangre – Thoroughbred Breeding Organization (Ameryka Płd.). Według danych Międzynarodowej Federacji Władz Wyścigowych co trzy minuty na świecie odbywa się gonitwa, zaś co roku – ok. 160 tys. wyścigów koni pełnej krwi angielskiej.

Liczba wyścigów konnych w poszczególnych krajach jest pochodną wielu czynników, lecz szczególne znaczenie ma stopień rozwoju biznesu końskiego. Im większa liczba podmiotów usprawniających jego funkcjonowanie, im lepsza organizacja przepływów, tym wyższy stopień jego rozwoju, a tym samym lepsze wyniki zootechniczne i gospodarcze. Analizując dane zgromadzone przez IFHA, należy zauważyć, że Australia stanowi drugą co do wielkości potęgę wyścigową na świecie. Jedynie USA osiągają lepsze wyniki w tym obszarze działalności. Gospodarką o zbliżonych parametrach systemu wyścigowego jest Japonia, w której dynamiczny rozwój wyścigów konnych obserwowany jest od końca XX w. (tabela 12).

Tabela 12. Liczba wyścigów koni pełnej krwi angielskiej w wybranych krajach w latach 2006-2011

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Australia	19 963	19 545	17 211	19 438	19 376	18 888
Hongkong	726	726	735	767	767	769
Japonia	17 939	17 608	17 744	17 702	17 697	17 118
Korea	1 670	1 697	1 859	1 833	1 794	1 810
Singapur	678	704	752	822	916	990
Francja	6 761	6 830	6 854	6 942	6 988	7 027
Irlandia	b.d.	2 397	2 454	2 444	2 381	2 407
Wlk. Brytania	8 934	8 877	9 494	9 628	9 566	10 147
Włochy	5 822	b.d.	4 305	4 661	4 402	4 158
Szwecja	644	627	649	658	707	687
USA	51 668	51 304	50 119	49 368	46 379	45 418
Kanada	5 281	5 057	4 950	b.d.	4 539	4 376

Źródło: opracowanie na podstawie: *Wagering. Numerical Statistics*, IFHA, 2006-2011.

O wysokiej pozycji Australii w globalnym systemie wyścigów konnych świadczą także dane pochodzące z globalnego systemu hodowli koni pełnej krwi angielskiej (tabela 13). W posiadaniu australijskiego systemu hodowlanego jest ok. 17% wszystkich klaczy hodowlanych pełnej krwi angielskiej na świecie. Podobnie jak w przypadku liczby koni biorących udział w wyścigach (tabela 14), Australia jest drugim pod tym względem krajem w klasyfikacji (za USA).

Na rozwój systemu wyścigowego wpływ mają także zakłady realizowane w związku z uczestniczącymi w nich końmi. Jak wynika z danych IFHA, dzięki nim budżety państw rokrocznie realizują przychody średnio ok. 6,7%²¹ (tabela 15).

²¹ Na przestrzeni lat 2006-2011.

Tabela 13. Wielkość hodowli koni pełnej krwi angielskiej w wybranych krajach w latach 2006-2011

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Australia	64010	63071	63151	58685	58754	61032
Japonia	18233	18012	17878	17591	17131	16715
Korea	3152	3356	3662	3696	3718	3912
Francja	47146	47909	47925	47966	47201	45996
Irlandia	31669	33749	32769	29289	23173	21533
Wlk. Brytania	17494	17902	17501	13539	16241	14180
Szwecja	10727	10748	10826	9717	9910	8686
USA	133532	118568	111031	101663	90018	82455
Kanada	18303	16513	14787	b.d.	13046	12008

Źródło: opracowanie na podstawie: *Wagering. Beetting Statistics*, IFHA, 2006-2011.

Tabela 14. Liczba koni pełnej krwi angielskiej uczestniczących w wyścigach w wybranych krajach w latach 2006-2011

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Australia	31248	31419	29972	31659	31773	31181
Hongkong	1154	1154	1233	1301	1230	1213
Japonia	24755	23859	24410	24259	24618	24352
Korea	2866	2999	3067	3101	3144	3252
Singapur	1010	1099	1165	1322	1337	1388
Francja	12103	12438	12990	16545	16510	16666
Irlandia	7282	7813	8059	7667	8738	8237
Wlk. Brytania	17587	17964	18738	21705	20614	20714
Włochy	8054	b.d.	6308	7239	5545	6033
Szwecja	1308	1317	1295	1265	1340	1423
USA	66571	67128	66938	65965	63114	59999
Kanada	7913	7482	4950	b.d.	7588	6947

Źródło: opracowanie na podstawie: *Wagering. Betting Statistics*.

la 15). Podobna sytuacja dotyczy wartości nagród, które w przypadku Australii stanowią 12% wartości wypłaconych nagród na świecie związanych z wyścigami folblutów.

Wartość australijskich zakładów związanych z wyścigami koni pełnej krwi angielskiej stanowi ok. 14 % wartości zakładów na świecie, co lokuje Australie na drugiej pozycji za Japonią, a przed Wielką Brytanią, USA i Francją (tabela 16).

Uczestnictwo w systemie globalnym stwarza możliwości porównania posiadanych zasobów i promowania ich na arenie międzynarodowej. Wprowadzony przez IFHA system standardów i przepisów przyczynił się do globalizacji wyścigów konnych, co znacząco wpłynęło na ich rozwój w skali światowej. Dzięki

Tabela 15. Wartości zakładów i nagród wypłaconych na wyścigach koni pełnej krwi angielskiej oraz średnie przychody do budżetów państw w latach 2006-2011

Rok	Wartość zakładów wzajemnych	Wypłacone nagrody w wyścigach płaskich	Wypłacone nagrody w wyścigach przeszkodowych	Średni przychód do budżetu państwa (w %)
	(w tys. euro)			
2006	85 968 374	1 592 066	174 632	7,883
2007	88 622 083	2 089 964	163 792	7,477
2008	85 202 876	2 364 499	164 141	5,766
2009	72 040 819	2 336 434	163 970	6,244
2010	88 142 124	2 709 491	152 498	6,200
2011	81 952 155	2 770 746	164 844	6,740

Źródło: opracowanie na podstawie: *Annual Report*, IFHA, 2006-2011.

Tabela 16. Wartość zakładów wyścigów koni pełnej krwi angielskiej w wybranych krajach w latach 2006-2011 (w mln euro)

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Australia	6993	5 568	6 233	8 916	11 216	11 309
Hongkong	6 208	b.d.	6 118	6 603	7 702	8 566
Japonia	20 335	19 033	24 692	22 092	25 435	26 032
Korea	4 104	4 672	4 030	4 034	4 442	4 528
Singapur	925	927	1 053	1 083	1 142	1 064
Francja	8 302	9 036	9 465	9 484	9 502	9 920
Irlandia	3 611	3 992	3 905	3 286	3 260	2 868
Wlk. Brytania	15 481	b.d.	11 071	b.d.	7 702	b.d.
Włochy	2 901	b.d.	2 275	1 985	1 733	1 372
Szwecja	1 241	1 246	1 089	1 237	1 432	1 471
USA	11 222	9 998	9 799	8 547	8 539	8 324
Kanada	1 128	1 198	1 010	b.d.	1 129	1 070

Źródło: opracowanie na podstawie: *Wagering. Betting Statistics*.

temu australijskie wyścigi konne, spełniając wyznaczone normy, stanowią jeden z największych systemów wyścigowych na świecie, o wysokim stopniu internacjonalizacji. Umieędzynarodowienie realizowane jest nie tylko w wymiarze handlowym. Również organizacja samych gonitw umożliwia przyznawanie im przez IFHA statusu międzynarodowego, co przekłada się na możliwość uczestniczenia w nich koni i jeźdźców ze wszystkich krajów członkowskich IFHA. Dzięki temu rośnie prestiż organizowanych na terenie Australii wyścigów oraz efektywność tworzonego przez nie systemu porównawczego. Ma to także odzwierciedlenie w wysokim poziomie prowadzonej działalności hodowlanej.

Podsumowanie

Australijskie wyścigi koni pełnej krwi angielskiej to jeden z największych uczestników globalnego systemu wyścigowego i biznesu końskiego. Dzięki odpowiedniej organizacji instytucjonalnej, w pozytywny sposób wpływającej na uczestniczące w nim podmioty, system tych wyścigów osiąga nie tylko pozytywne efekty gospodarcze, ale także wysokiej jakości wyniki zootechniczne. Właściwa organizacja na poziomie instytucji krajowych i regionalnych przyczynia się do utrzymania drugiej pozycji na rynku światowym zarówno pod względem organizacji wyścigów oraz związanych z nimi zakładów, jak również hodowli. Długa tradycja i przestrzeganie przyjętych standardów (związanych m.in. z wykorzystaniem nowoczesnej techniki) wpływa na możliwości internacjonalizacji, co widać w wynikach obrotów handlowych, a także liczbie rozgrywanych wyścigów. Mimo kryzysu gospodarczego i epidemii grypy (końskiej grypy) system wyścigów konnych w Australii rozwija się, tworząc warunki do funkcjonowania wielu podmiotów z nim powiązanych, a tym samym przyczyniając się do rozwoju gospodarczego kraju.

Literatura

- Annual Report*, ARB, Sydney, 1995-2012.
Annual Report, IFHA, 2006-2011. *Australian Racin Fact Book*, ARB, 1994-2012.
Australian Stud Book, 2005-2012.
Duckworth J., *Australian – the world's greatest horse-loving nation?*, www.equiculture.com.au [20.04.2013].
Fedorski J., *Kształtowanie się rasy pełnej krwi*, „Koński Targ” 2006, nr 6.
Fedorski J., *Wyścigi konne w Anglii i ich historia*, „Koński Targ” 2006, nr 10.
<http://transition.acc.gov.au/content/index.phtml/itemId/829977/> [28.04.2013].
Krzyżanowski R., *Konie pełnej krwi angielskiej*, „Koński Targ” 2004, nr 9.
Primary Industries and Energy Research and Development Act 1989 (PIERD Act).
Pruski W., Grabowski J., Schuch S., *Hodowla koni*, Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 2006.
Registration of Racehorse. Fact Book, ARB, Flemington Vic, 2012.
Rymarczyk J., *Internacjonalizacja i globalizacja przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2004.
Wagering. Betting Statistics, IFHA, 2006-2011.
Wagering. Numerical Statistics, IFHA, 2006-2011.
Wincewicz-Bosy M., *Sieci podmiotów gospodarczych w biznesie końskim*, Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2012.
World horse population estimated at 58 milion, www.horsetalk.co.nz/archives [15.04.2013].
www.aqis.gov.au [2.05.2013].
www.australianracingboard.com.au [2.05.2013].
www.bloodhound.net.au [1.05.2013].
www.horsecouncil.org.au/ahic/index.cfm/about-us/ [25.04.2013].
www.inglis.com.au [4.05.2013].

Australian thoroughbreds horse racing as a component of regional and global system

Summary. Australian horse racing is, next to the U.S. and Japan, one of the largest racing systems in the world. Particular significance for functioning of this system is connected with the proper organisation of different entities and national and regional institutions. This network of the effective co-operation influences the achieved economic and zootechnical results. It also helps to maintain a high position on the world horse industry. This article presents a system of horse racing, created by the participants in Australia, and the Australian racing position in the global horse business.

Key words: Australian horse racing, horse industry, networks of horse racing